

Ideonsatsning är en turbo för branschen

Innovativa företag inom vattenområdet kan få hjälp att snabbare komma ut på marknaden med färdiga produkter. Genom Win ska ny utrustning och nya idéer för infrastrukturen inom vattenområdet få luft under vingarna.

Text&Bild/**Erik Winnfors Wannberg**

En turbo i en förbränningsmotor ökar prestandan och verkningsgraden utan att stjäla energi från motorn. Det handlar om tryck och komprimering. Effekten i motorn ökar och accelerationen ökar. Grundidéen med Win är att få idéer inom vattenområdet att accelerera snabbare och bättre än de hade gjort annars. Förutom den likheten med ett turboaggregat har inte Win något alls med förbränningsmotorer att göra.

Sverige ska bli världsledande inom vatteninnovationer. Det var en av de inte alltför blygsamma målsättningarna när Water Innovation Accelerator, Win, sattes igång på Ideon i Lund. Det var i januari 2012 och initiativtagaren, professor Kenneth M Persson, beskrev förutsättningarna:

– Världen består nu av sju miljarder människor och alla behöver vi vatten, det är en av mänsklighetens viktigaste utmaningar på både kort och lång sikt. I Sverige har vi tidigare varit världsledande på vatteninnovationer, men det är vi inte längre. Det finns dock en gedigen bas med vattenkunskap att bygga från. Därför är det otroligt roligt att vi kan sjösätta detta initiativ på Ideon med hjälp av både privata och offentliga aktörer.

När snart fem år har gått sedan starten finns runt 35 innovationsföretag kopplade till Win. Acceleratorn bygger på att etablerade större företag

Björn Olsson, Flozell.

Patrick Baltscheffsky, BCW.

Jing Liu, Bioprocess Control.

engagerar sig aktivt och även där har verksamheten vuxit. De ursprungliga partnerföretagen NSVA, VA Syd, Sydsvatten, Sweco, Kemira och Xylem har fått sällskap av andra, idag finns 25 partners från såväl näringsliv som akademi och offentlig sektor. Bredden på partnerföretag har också växt. Bland annat finns idag försäkringsbolaget Skandia med och patentexperterna på Brann.

– Win är en marknadsplats för företag med vatteninnovationer, berättar Patrik Söderlund, medgrundare till acceleratorn.

Skillnaden på Win och många andra näringslivsnätverk är att det är en plats för en specifik typ av företag. Det handlar om mindre, relativt nya företag som alla på något sätt kopplar till vattenområdet.

– Vi pratar om vatten, inte VA, vilket faktiskt gör det lättare att få med olika typer av partners, säger Patrik Söderlund.

Vilka är då företagen som får draghjälp av Win? Cirkulation har tagit chansen att möta ett litet urval av innovationsföretagen för att få se vad som finns i beredskap för vattenbranschen.

Björn Olsson är vd för Flozell som han driver tillsammans med grundaren och innovatören Hans Ulmert. Företaget arbetar med optimering av kemikaliedosering vid vatten- och avloppsreningsverk.

– Vi har samlat alla komponenter för styrning

Patrik Söderlund, Alice Hedin och Maria Säterström Lantz håller Win i luften.

av fällningskemikalier in situ, i en nyckelfärdig lösning, berättar Björn Olsson.

Med hjälp av on-line-analyser av vattnets föroreningsgrad ska Floccells metod kunna ge ett optimalt reningsresultat samtidigt som kemikalieförbrukningen minskar. Pilot- och fullskaleförsök är genomförda och pekar mot minskad kemikalieförbrukning på cirka 20 – 25 procent. För närvarande är bolaget inne i förhandlingar om sin första fullskalanläggning.

Innovationen ligger alltså i att samla och använda välkända tekniker och produkter i en egen applikation. Kunden får en färdig modul att sätta in i processen för att styra reningen mot den aktuella föroreningsituationen.

Hans Ulmert har varit konsult i VA-branschen under många år medan Björn Olsson arbetat på bland annat Akzo Nobel, Aga, Eon och Sydgas. Även om de är erfarna i branschen har de stor nytta av acceleratorn.

– Vi får draghjälp och energi från Win och det nätverk som vi får, säger Björn Olsson.

Inom dagvattenområdet verkar Beyond Clean Water, BCW. Företaget har ett dagvattenfilter för brunnar som säljs genom försäljningsbolaget Swedrop, vilket också är produktnamnet på filtret. Dagvattenfilter har funnits länge. Det nytänkande som finns runt det här filtret är dels att det flyter

på vattenytan i brunnen som ett flöte, dels att det är ett engångsfilter.

Filtret är fyllt med krossad masugnsslagg och aktivt kol, täckt av en polypropylenduk. Filtret ska fånga upp föroreningar i dagvattnet, utan att hindra flödet i brunnen. Filtermassan byts alltså inte ut, utan när filtret tjänat ut fiskas det upp i samband med slamsugning och skickas till förbränning. Filtret ska vid en normal belastning klara cirka ett halvt år. I försöksmiljö har filtret klarat att ta upp 1 – 1,8 liter olja beroende på modell.

– Vi har levererat till fastighetsägare, kommuner och kommunala bolag, berättar vd Patrick Baltcheffsky.

Filtret Swedrop skulle ursprungligen tillverkas och säljas genom ett annat bolag: Swepur. Det blev dock en rörig historia. Swepur är försatt i konkurs. Ägare och en tidigare vd är oense om vad som gick snett där men planerna verkar då ha varit för högt svävande. Patentet till produkten finns nu i Swedrop bildat 2015 och som inte ska beröras av vad som händer i den gamla konstellationen, enligt Patrick Baltcheffsky som ser ljus på framtiden för företagets dagvattenfilter.

– Vi har haft mycket nytta av Win. Vi träffar branschfolk och har bland annat haft gemensam monter på Aquatech och VA-mässan, säger Peter Baltcheffsky. >>

Michael Wick, Adept Water Technology.

Kenneth M Persson tog initiativet.

Patrik, Alice och Maria får Win att växa.

»Samarbetet mellan partnererna och innovationsföretagen är helt fantastiskt. Det blir också ett förhållandevis tätt förhållande med de övriga.«

» Konkret så arbetar Win mycket med att koppla ihop företag som har liknande intressen och kan utveckla varandra. Verksamhetschefen Maria Säterström Lantz berättar att Win arrangerar fyra partnermöten varje år där en viktig del är Win:s mingelkarta. Alla närvarande företag, innovationsföretag och partners, får ett schema där de har kopplats ihop med andra företag i nätverket som de ska kunna ha direkt nytta av.

Ett exempel är en av Win:s finska innovationsföretagsmedlemmar som kopplades ihop med partneren Tetrapak. Matchningen ledde till att börja med till en fyra timmar lång sittning med Tetrapaks utvecklingsavdelning, för det nystartade innovationsföretaget. Tanken är att båda parter ska ha nytta av matchningen.

Water Innovation

Accelerator finansieras huvudsakligen genom medlemsavgifter från de anknutna partnerföretagen samt genom anslag från myndigheter och universitet.

Ett företag som har hunnit få några år på nacken och som fortfarande drar nytta av Win är Bioprocess Control. Ett bolag inom biogasområdet som ursprungligen kommer ur miljön på Lunds universitet. De arbetar med smarta instrument inom biogasområdet. Bioprocess Control är mycket nischade och är specialiserade på automatiserade metanmätningar. Bolaget har efter tio år cirka tio anställda inom utveckling av analysinstrument och standardisering. Marknaden är internationell och finns inom biogas och avloppssektorn.

– Det går bra men det är svårt att växa nu när marknaden för förnybar energi inte växer, säger Jing Liu och berättar att de nu också börjat sälja analysinstrument mot lantbrukssektorn.

Genom analyserna ska till exempel reningsverk få mer stabil och effektiv drift med bättre kontroll på processerna.

– Vi har behövt Win för att etableras i Sverige och har haft stor nytta av entreprenörsutbytet, säger Jing Liu.

Bioprocess Control har fått störst intresse från några av de större reningsverken i Sverige men Jing Liu anser att fler borde kunna mer om sin process.

Ett fjärde och sista exempel bland de trettiotal innovationsföretag som finns inom Win är det danska bolaget Adept Water Technology. Bolaget verkar inom vattenområdet men med processer i en betydligt mindre skala än ett vattenverk. De använder elektrolys för att skapa hypoklorsyra av den hypoklorit som finns i vanligt dricksvatten. Desinfektionsmetoden kan användas av till exempel tandkläkare och inom livsmedelsindustrin.

– Vi gör klor av vattnets klorid utan att tillsätta något, säger Michael Wick från bolaget.

Tekniken är förhållandevis dyr och lämpar sig för mindre flöden, den skulle kunna vara aktuell till exempel i en liten anläggning för en enskild stuga.

Michael Wick berättar att det inte finns något liknande Win i Danmark.

– Samarbetet mellan partnererna och innovationsföretagen är helt fantastiskt. Det blir också ett förhållandevis tätt förhållande med de övriga innovationsföretagen, säger Michael Wick som gillar tilliten och öppenheten som finns i det svenska näringslivet.

Nu gäller det för Win att ta nästa steg. En utmaning är att inte vara allt för hårt kopplade till Skåne.

– Vi behöver en bättre geografisk spridning på den kommunala sidan, konstaterar Maria Säterström Lantz.

Samtidigt sprider sig konceptet med hur Win arbetar. MSB är på gång att med Win:s hjälp kopiera konceptet till säkerhetsmarknaden i form av Win Guard.

– Win är en verkstad för öppen innovation där behövsägare och behovslösare sammanstrålar, konstaterar initiativtagaren Kenneth M Persson.

Turbon är påslagen. ➔